

Genealogie voor 1811

Inleiding

Het verzamelen van genealogische gegevens van mensen die geleefd hebben in de tijd voor de invoering van de burgerlijke stand in 1811 is niet zo eenvoudig. In die tijd wordt de bevolkingsboekhouding nog niet door de overheid bijgehouden. U bent daarom aangewezen op bronnen die eigenlijk voor andere doeleinden zijn opgemaakt. Deze zoekwijzer helpt u op weg met de meest geschikte bron uit de periode voor 1811: de doop-, trouw- en begraafboeken (DTB's). Tevens komen kort enkele andere bronnen aan bod.

De oudste DTB-boeken die bewaard zijn gebleven, dateren uit de zestiende eeuw. Dit zijn er echter niet veel: vaak zijn de registers verloren gegaan. In de meeste plaatsen beginnen de registers daarom pas in de loop van de zeventiende of achttiende eeuw.

Doopboeken

In deze registers worden niet de geboorten vermeld maar de dopen. Zowel de protestanten als de katholieken laten hun kinderen kort na de geboorte dopen in de kerk. Doopsgezinden worden pas op ongeveer 19-jarige leeftijd gedoopt. De registers van de joodse gemeenschap die niet de doop maar wel de besnijdenis kent, zijn sporadisch bewaard gebleven. Het is goed te bedenken dat de inhoud van een doopakte minder gegevens bevat dan de geboorteakte van de burgerlijke stand.

Trouwboeken

Een trouwboek bevat veelal de (onder)trouwdatum, namen van de bruid en bruidegom, hun geboorteplaats (plaats van herkomst), de burgerlijke staat en de namen van de getuigen. Bij de man staat vaak het beroep vermeld. Met burgerlijke staat wordt bedoeld dat de aantekening JM (jonge man) of JD (jonge dochter) achter de naam duidelijk maakt dat men voor de eerste keer trouwt. De vermelding Wed. staat voor weduwe of weduwnaar. Vroeger was een huwelijk alleen rechtsgeldig wanneer het gesloten was voor de Hervormde of Waalse Gemeente of voor het Gerecht. Hervormden sloten hun huwelijk dus voor de eigen kerk maar rooms- en oud katholieken, joden en leden van de kleine protestantse kerken trouwden voor het Gerecht. Na 1695 moesten ook de huwelijken tussen hervormden voor het Gerecht worden aangetekend.

Begraafboeken

Begraafboeken werden veelal bijgehouden door de doodgraver die vaak ook koster was. De data die u aantreft, zijn die van het begraven, dus niet van het overlijden. Vroeger konden overledenen alleen in en om de hervormde kerk worden begraven. Daarom staan in de hervormde begraafboeken ook andersdenkenden vermeld. De gegevens in de begraafboeken zijn meestal summier. Behalve de datum van begraven en de naam van de overledene wordt doorgaans alleen nog vermeld in welke klasse iemand begraven is.

Andere bronnen

Andere bronnen die interessante genealogische gegevens kunnen bevatten, zijn de gaarderregisters, lidmatenregisters, burgerboeken (ook bekend onder de benaming poorterboeken) en de akten van indemniteit. De burgerboeken en akten van indemniteit zijn voor Dordrecht te vinden in de stadsarchieven, de lidmatenregisters in het archief van de Nederlands Hervormde Gemeente.

Bij sommige regiogemeenten zijn de gaarderregisters een onderdeel van de doop-, trouw- en begraafboeken. Via onze website is dit op te zoeken door op het openingsscherm het trefwoord *gaarder** in te tikken. De akten van indemniteit zijn te vinden in de gemeentelijke archieven, de lidmatenregisters in de archieven van de Nederlands Hervormde Gemeente. De meeste van die archieven zijn niet bij het Regionaal Archief Dordrecht ondergebracht maar berusten nog bij de kerkgenootschappen in de desbetreffende gemeente.

Gaarderregisters

In een trouw- of begraafakte wordt de plaats of datum van handeling niet altijd vermeld. U kunt proberen deze alsnog te achterhalen in de gaarderarchieven. Hierin bevinden zich de registers van de gaarders die belast waren met het heffen van de impost (belasting) op trouwen en begraven. Deze belasting werd geheven tussen 1695 en 1805. De hoogte van de aanslag zegt iets over de welstand van genoemde personen.

Lidmatenregisters

Wanneer iemand die lidmaat van een kerkelijke gemeente is, vertrekt of door vestiging in een stad toetreedt dan vindt de registratie daarvan plaats in het lidmatenregister. Alleen de protestantse kerken houden dergelijke registers bij. Voor onderzoekers is het een handig middel om na te gaan of iemand is verhuisd.

Burger- of poorterboeken

In de steden hadden poorters (burgers) vroeger meer rechten dan andere inwoners. Het burgerrecht moest echter wel verworven worden. Wanneer een van elders afkomstig persoon het burgerrecht verwierf dan werd dit geregistreerd. Vaak wordt de plaats van herkomst of de geboorteplaats vermeld en ook het beroep wordt meestal genoemd.

Akten van indemniteit

In de zeventiende en achttiende eeuw kreeg een deel van de bevolking permanent of tijdelijk (financiële) steun. Om te voorkomen dat nieuwkomers moesten worden bedeed, werd door de dorps- en stadsbesturen niet iedereen zomaar toegelaten. In veel gevallen moest een bewijs van de Diaconie of het Gerecht worden overlegd van de plaats van herkomst, waaruit bleek dat deze de kosten van eventuele steunverlening zou betalen. Een akte van indemniteit is dus eigenlijk een soort schadeloosstelling. Voor de genealoog is dit een handige bron om personen die verhuizen te achterhalen.

Overige bronnen

Voor meer gegevens kunt u terecht in:

- Notariële archieven voor bijvoorbeeld testamenten.
- Weeskamerarchieven voor voogdijschappen en vermogensbeheer.
- Transportregisters voor de aan- en verkoop van huizen.

Bijna al deze bronnen zijn in digitale vorm via de website raadpleegbaar.

Hoe vind ik een voorouder in Dordrecht via de website?

De doop-, trouw- en begraafboeken van Dordrecht en Dubbeldam kunt u vanuit huis of op een van de computers op de studiezaal raadplegen. Al deze bronnen zijn namelijk digitaal op onze website beschikbaar. Via *Zoeken in deelcollecties* en vervolgens [Archievenoverzicht](#) vindt u alle doop-, trouw- en begraafboeken van Dordrecht en de regiogemeenten bij elkaar. Als u zoekt via de optie *Zoeken in indexen*, treft u een overzicht aan van alle genealogische bronnen die het Regionaal Archief Dordrecht beheert, evenals allerlei indexen. U kunt vervolgens via de indexen zoeken of een persoon in een bron voorkomt. Het betreft de volgende bestanden:

- [Doop-, trouw- en begraafinschrijvingen](#)

- Dit betreft een index op de doopinschrijvingen van de Nederlands Hervormde Gemeente van Dordrecht ([archief 11](#)) en de doop- en trouwinschrijvingen van de Nederlands Hervormde Gemeente van Dubbeldam ([archief 240](#)).
- *Naamindex*
- Dit betreft een index op de inschrijvingen in de trouwboeken van het Gerecht en de Nederlands Hervormde Gemeente van Dordrecht ([archief 11](#)).
- *Inschrijvingen in het dodenboek*
- Dit betreft een index op de inschrijvingen in de begraaf- en dodenboeken van de Nederlands Hervormde Gemeente van Dordrecht ([archief 11](#)).

- *Indexenoverzicht*

Dit betreft een toegang op een aantal handgeschreven indexen op genealogische bronnen uit onder andere archief 9, 10, 11, 20 en 27.

Ook is een andere manier van zoeken mogelijk. Ga naar *Ontdek de collectie* en *Zoeken in het archief* en tik daar een achternaam in. Vervolgens worden de resultaten via het icoon *Doop-, trouw- en begraafinschrijvingen* of het icoon *Personen* getoond. In het laatste geval kunt u uw zoekvraag verfijnen door op de twee kleine pijltjes die naar beneden wijzen te klikken. Aan de rechterkant kunt u verfijnen op bron, rol en plaats. Als u niets vindt, kunt u ook het tussenvoegsel weglaten en alleen op achternaam zoeken. De kans op succes wordt hiermee vergroot.

Hoe vind ik een voorouder in een regiogemeente via de website?

Ook alle doop-, trouw- en begraafboeken van de regiogemeenten zijn gedigitaliseerd en dus via onze website te raadplegen. Onder genealogische bronnen treft u een overzicht aan van alle DTB's die het Regionaal Archief Dordrecht in zijn bezit heeft. Daarbij kunt u ook zien welke periode dit betreft. Als u de trefwoorden *doop* en vervolgens de naam van de plaats intikt, verschijnen de doop-, trouw- en begraafboeken van de gezochte plaats. Overigens zijn er van deze regiogemeenten geen naamindexen bij het Regionaal Archief Dordrecht beschikbaar. U kunt deze echter wel bij het Nationaal Archief in Den Haag inzien.